

УДК 338.431

А.І.Голик

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

A.I. Holiyk

IMPROVING THE SYSTEM OF ASSESSMENT OF THE QUALITY OF AGRICULTURAL ENTERPRISES PRODUCTION

На сьогоднішній день вітчизняні аграрні підприємства не можуть у повній мірі боротися за розширення внутрішнього та зовнішнього ринку збуту. Основою їх конкурентоспроможності в сьогоднішніх умовах усе більше виступає якість їхньої продукції.

Вагомий внесок у розвиток основ управління якістю продукції підприємств зробили такі вчені економісти, як: Б.В. Буркінський, Л.І. Боженко, В.А. Василенко, В.І. Гринчуцький, І.З. Должанський, А.П. Наливайко. Вони у своїх наукових працях розглянули різні підходи до управління якістю на підприємствах. Проте є ще питання, які потребують подальшого розгляду, зокрема удосконалення системи якості продукції аграрних підприємств на зовнішньому ринку [4].

Підвищення якості – одна із форм конкурентної боротьби, завоювання і втримання позицій на ринку зокрема на зовнішньому. Основними причинами зниження якості продукції є погана якість сировини, низький рівень технології, організації виробництва і кваліфікації робітників, неритмічність виробництва тощо [3].

На сьогоднішній день в більшості аграрних підприємств розпочато роботу із впровадження інтегрованої системи управління якістю на базі ДСТУ ISO 9001 та міжнародної системи аналізу ризиків критичних точок технологічного процесу (НАССР).

Система управління якістю продукції аграрних підприємств повинна охоплювати комплекс етапів життєвого циклу продукції, в який повинні входити проведення маркетингових досліджень, виробництво продукції і послуг та контроль їх якості, розробка нових видів продукції і послуг, продаж та постачання продукції і послуг споживачам [1].

Зазначимо, що узагальнення галузевих особливостей аграрних підприємств, дозволяє обґрунтувати концептуальні засади формування моделі системи управління якістю їхньої продукції, яка включає п'ять етапів.

Перший етап передбачає визначення структур і функцій, що належать цій системі якості з метою забезпечення заданого рівня якості виробу.

На другому етапі здійснюють визначення ключових галузей виробництва, які охоплює робота системи якості та її зворотні зв'язки.

На третьому етапі аналізують взаємодію внутрішніх структур аграрного підприємства.

Під час четвертого етапу розробляється основний документ системи, який містить у собі питання політики аграрних підприємств у сфері якості, його сферу застосування, характеристику самого підприємства, а також продукції, що випускається ним.

На п'ятому етапі реалізується концепція на підставі використання відповідних інформаційних технологій.

Ми вважаємо, що удосконалюючи систему якості продукції аграрних підприємств слід врахувати ряд факторів:

- забезпечення спроможності аграрного підприємства освоїти стабільне виробництво продукції, споживчих властивостей, які б відповідали вимогам міжнародних стандартів;
- формування і підтримування іміджу підприємства як надійного постачальника продукції, якість і ціна, які повністю задовольняють світовий ринок.

Водночас реалізувати ці фактори можна лише шляхом проведення змін на підприємстві відповідно до рекомендацій і вимог світових стандартів ІСО серії 9000, а систему якості, яка буде отримана у результаті впровадження одного із ІСО, – сертифікувати та реалізувати на зовнішньому ринку [2].

Конкурентоспроможність аграрних підприємств на ринку повинна забезпечити висока якість продукції. Для системи управління якістю слід звернути увагу на виконання етапів формування моделі якості на підприємстві:

- оцінка наявної системи управління виробництвом та якістю продукції;
- визначення цілей розвитку аграрного підприємства у сфері подальшого управління якістю продукції;
- впровадження системи якості продукції.

Підвищення якості продукції аграрних підприємств впливає на: інвестиційну привабливість цих підприємств; темпи й ефективність реалізації продукції; структуру виробництва та функціональний розподіл потужностей.

Розвиток підприємств аграрної сфери повинен бути спрямований на досягнення якісних показників, тому менеджерам цих підприємств слід звернути увагу на розробку пропозицій для свого підприємства з метою підвищення конкурентоспроможності продукції і виходу на зовнішній ринок.

Отже, підвищення якості продукції сільськогосподарських підприємств дає змогу їм бути конкурентоспроможними і мати великий попит на продукцію, але за умови комплексної роботи усіх систем. На нашу думку, з метою удосконалення системи управління якістю продукції, слід: визначити етапи формування моделі якості на аграрних підприємствах, використати ієрархічну структуру визначення властивостей, які формують конкурентоспроможність продукції сільськогосподарських підприємств на ринку, та запровадити міжнародну систему аналізу ризиків критичних точок технологічного процесу (НАССР).

Література

1. Боженко Л.І., Гутта О.Й. Управління якістю, основи стандартизації та сертифікації продукції. – Львів : Афіша, 2001. – 172 с.
2. Лифиц Э.А. Стандартизация, сертификация и управление качеством продукции. / Лифиц Э.А. – М. : ВИПСИ, 2001. – 240 с.
3. Мишин В.М. Управление качеством. / Мишин В.М. – М. : ЮНИТИ, 2000. – С. 303.
4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. / Савицька Г.В. – К. : Знання, 2005. – 662 с.8. Харченко Т.Б. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства як засіб ринкового реформування / Харченко Т.Б. // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 2. – С. 70.